DISSERTATIO MEDICA, INAUGURALIS, DE HÆMOPTYSI.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;
NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Eruditorum examini subjicit

JACOBUS FORSTER, A. B. T. C. D.
HIBERNUS,
Reg. Med. Edinens. Societ. Soc.
Phys. Societ. Soc. Hon.
Chemicae Societ. Soc. Extraord.
Nec non,
Histor. Natural. Societ. Sodalis.

——— Tacitum vivit sub pectore vulnus.

VIRGIL.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVI.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

Viro eximio

RICARDO GORE,

ARMIGERO,

A nobili ſtirpe

Orto,

Studiorum liberalium fautori

Praeclaro,

Qui verae virtutis ſplendorem propria condecorat,

Ob vitae integritatem,

Et animi excelſi munificentiam,

Inſigni :

Nec non,

Conſtanti et fideli amico,

SAMUELI FORSTER,

ARMIGERO,

Patri ſuo optimo,

Qui a prima pueritia teneram aetatem fovebat,

Morum puritate,

Et egregiis praeceptis,

Eandem monſtrabat viam,

Qua ſibi omnium bonorum laudem

Adeptus eſt,

Exiguum animi haud ingrati teſtimonium,

Haec

Lubentiſſume conſecrat

AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

HÆMOPTYSI.

INTER ſeptemdecem ſpecies Haemoptyſeos quas Sauvageſius enumerat, accidentalis et habitualis notari dignae ſolum evadunt; has enim afferit, tuſſim et dyſpnoeam, gravamen pectoris ac frigus febrile, ſtipari. Vix operae pretium eſt verba facere de ſpecie nona vel decima; quamvis enim a tuberculo pulmonum ortum ducunt, vera ſymptomata, activam haemorrhagiam deſignantia, deſunt; quamobrem definitionem clariſſimi Culleni amplector, quippe nulla mihi praeſtantior videtur.

DEFINITIO.

Genarum rubor; moleſtiae aut doloris, et aliquando caloris, in pectore ſenſus; dyſpnoea; titillatio faucium; tuſſis aut tuſſicula ſanguinem floridum, ſaepe ſpumoſum, rejiciens.

HISTORIA MORBI.

Haemoptyſeos initium ſigna ſequentia plus minuſve notabilia comitantur; dum moleſtiae anguſtiaeque ſenſus pectora infeſtat, circa praecordia anxietas et nauſea ſentiuntur, quibus dolor in quadam parte thoracis, tuſſis nunc levis, jam vero gravis et moleſta, cum anhelitu urgent; vox * ſaepe rauca ſtridulanſve evadit, ad quae genarum rubedo, et calor plurimum adauctus, ſymptomata ſuboriuntur.

Membra laſſitudine ac tergum dolore conflictuntur, ſimul his capitis gravedo, cibi, praeſertim

* Coel. Aurel. vox Hirta.

ſertim animalis, nulla appetentia, quin potius faſtidium; alvus compreſſa, cutiſque arida, cum horrore corporis univerſali, premunt; ictus arteriarum, cum frequentia inſolita, pleniores et fortiores micant; ſignis tandem ingraveſcentibus, prurigo aſperam titillat arteriam, quam ſcreatus excipit, et ſanguis, undique ſolicitatus, rutili floridique coloris ore ſpumoſus, ſputum ſtrians, rejicitur, ſalinum ſaporem prae ſe ferens; haemorrhagia paulatim ceſſante, ſymptomata pyrexiae remittuntur, omniaque proſpere evadunt.

Aliquando vero tam pleno rivo prorumpit ſanguis, ut aeger ſuffocationis ſummo diſcrimine verſatur, aut, tempora poſt debita iterato morbo, vires ita proſtrantur, ut epilepſia, ulcuſve pulmonum immedicabile ſuperveniunt. Ineunte vere ſeſe oſtendit, at progrediente aeſtate evaneſcit, et ſigna leniora fiunt. Virilem prae ſexu ſequiore, vegetos adoleſcentes prae ſenectute infirmatis, infeſtare conſueſcit haemoptyſis. Temperamento ſanguineo praediti, quique ex pubertate ad annum triceſimum quintum vitam peragunt, obnoxii praecipue obſervantur; quin citius ſeriuſve, ut corpus ſuum abſolvat incrementum, occurrere poſſit haemoptyſis; qui

prava

prava thoracis conformatione insigniter notati, quibusque in phthisin praedispositio est, hunc in morbum opportunitatem clare manifestant.

DIAGNOSIS.

Quamvis alias haemorrhagias inter et haemoptysin signa, quoad diathesin phlogisticam, feminia, et stadium vitae, communia sint, si ad historiam traditam animum accurate advertamus, symptomata propria secernendo, diagnosin haud indubiam facile instituemus.

Quum sanguis e naso praeruperit, capitis dolor et gravedo vehementior, suffusio faciei magis evidens, prurigo, et narium ipsa effusio epistaxin probe designant.

E faucibus sanguinis distillatio, ratione habita ad partem ubi titillatio persentitur, si pyrexia, dyspnoea, aliae que pulmonum adfectiones, reputantur, satis superque manifesta sit differentia quae morbos intercedit.

In haemoptysi, pleno flumine, grumosus, nigricans, cum ingestis sanguis per os rejicitur; insuper

insuper nausea, vomitionis frequentis desiderium urgens, et sensationes dolorificae in regione ventriculi, sedem adfectionis dilucide monstrant; denique, saepius haematemesis foeminis quam viris occurrit. Illis menses suppressae, vitaeque consuetudo prava inersve, proclivitatem in morbum efficiunt, et diathesis phlogistica hancce aeque ac haemoptysin pari passu raro comitatur.

CAUSAE REMOTAE et OCCASIONALES.

Quaecunque corpore in humano gignunt plethoram, ea haemorrhagiae opportunitatem prebere neminem latet; at pro ratione adfectionis congenitae, et partium solidarum status cujusdam, alias in aliis spectant.

Adolescentes pectoris singulari fabrica, thorace coarctato, humeris alatis, quique scapulis depressis, et cervice praeter solitum porrecto, efformantur, huncce in morbum aptitudinem produnt. Tubercula et vomicae in culpa ab auctoribus recensentur; itaque Hoffmannus egregius fatur, cujus verba sunt: ' Viscus pulmo-

' num

'num non amplius eſt integrum, ſed vel vomi-'cis reſolutionem eludentibus obſidetur, vel vaſa 'polypoſas concretiones recondunt, vel etiam 'varices vel potius aneuriſmata, in canalibus 'praeſto ſunt, quibus crebra et profuſiſſima ſan-'guinis ſit effuſio, tandem funeſta; dein, addit, 'has enim plerumque in haemoptycis ſubeſſe 'mortis cauſas, edocet cadaverum ſectio,' &c. *Hoff. tom. I. pag.* 204.

Acumine ingenii praecocis inſignes, oculorum ſplendore nitido, cutis pellucida * exilitate et candida tenuitate, genarum inſolita venuſtate, ac roſeo amoeno colore erubeſcentes, haemoptyſi obnoxii inveniuntur.

Haemorrhagiae ſolitae ſuppreſſae, ut haemorrhoidum, epiſtaxis, menſiumve eruptio, et omnes evacuationes, ſive natura conſtitutae, ſive arte incitatae; huc ſpectant fonticuli, ſanguinis miſſiones frequenter celebratae, ſed tandem neglectae, plethoram inferendo, haemoptyſi opportunitatem edunt.

Obſtructiones lienis, hepatis, vel aliorum viſcerum, inaequalem diſtributionem pariunt, impetumque ſanguinis aliter augeſcunt, quae omnia in pulmonibus malos oſtendunt effectus;

aequi-

* Boerhaav. Aphor. 1198.

aequilibrio enim fluidorum commutato, illud organum, ob fabricam naturalem adcumulationi aptam, maxime afficitur.

Cibus animalis plus aequo ingestus, potationes liquoris spirituosi, utpote copiam humorum circuitumque sanguinis plurimum augescentes, inter causas occasionales jure enumerantur.

Calor externus, quantum potestate valet calor stimulanti, solidarum partium visque vitalis actionem percitando, omnes fere animadvertere; ast ea corporis humani natura est, quod mutationes magnas, easdemque subito illatas, salva valetudine, subire recusat; hinc facile conspiciuntur noxae metuendae, quum aliquis nimis calefactus in temperiem frigidam extemplo transeat. Igitur relatio ad corporis conditionem ante mutationem factam semper haberetur; quin numeris absolutis affirmare parum decet. Quamvis coetu frequenti haemoptysin aliquando occurrentem cernere fuit, in culpa solus neutiquam calor stetit; aliquo enim nocivo inter respirandum rejecto, atmosphaeram ambientem elatere, et aliis dotibus salutiferis, spoliat; ideoque fibrae arteriarum laxantur, et congestione necessario illata, dein, nisu respirandi violento, aut aëre frigido repente admisso, causam sanguinis eruptionis

tionis ſubminiſtrant. Quin obſervatione prorſus haud indigna videtur, ut aër calidus, quamvis improviſo adventans, neutiquam nocivos recte edat effectus fluida noſtra dilatando, ſin contra, omnia mala hinc oriunda, ſolidis corporum immediate affectis tribuenda ſunt.

Quidam, pondus atmoſphaerae inſigniter imminutum maxume conferre haemoptyſin ad excitandum, diu exiſtumabant; caeterum experimenta ab aëronautis nuperrime facta demonſtrant, iis quod reſpirare inter nubila impune conceditur, qui ardore indagationis accenſi, animique robore praeſtantes, regiones excelſas viſitare haud pertimeſcebant.

Qui ſocordiae vitae ſedentariae, et appetitus pravae indulgentiae dediti, morbo proclivitatem multa incommoda ſecum adferentem ſuppeditant. Solicitudo, moeſtitia, animique pathemata ſedantia, ſenſorii energiam et ſanguinis circuitum debilitando, hyſteriam et varias adfectiones generis nervoſi pariunt; praeterea, tali corporis conditione irritabilitas multum aucta conſtrictiones ſpaſmodicas prona excitare evadit.

Denique, niſus omnes violenti, collis aſcenſus, et conatus onera gravia adtollenda, haemor-

rhagias

rhagias movent. Exhalationes e plumbo, mercurio, aliisque metallorum ingratae, et malo cum eventu pulmonibus offeruntur; atmosphaera nicotianae, et plantarum vaporibus inquinata, quibus principium spiritui nullatenus amicum inest, genus nervosum et fibras musculares prave irritat.

Qui desidia capti cubiculis nimis calefactis, aut venere immodica, indulgent, potestatibus nocivis sese obnoxios reddunt; anne paralysis in causa haemoptysios unquam reprehendatur?

Quidam, membro amisso, vel etiam adversus frigidum ventum equitantes, haemoptysi correpti referuntur.

RATIO SYMPTOMATUM.

Molestiae angustiaeque in pectore sensus, aeque ac anxietatis, ob sanguinis transitum difficilem per vasa pulmonum, symptomata suboriuntur: Doloris sensationem explicatam volumus a congestione loci propria, et spasmodica affectione illatis; nam constrictio inflammatoria, fluidis

impellentibus resistentiam facit; hinc, fibris musᵭcularibus et nervosis violenter distensis, dolore gravantur aegri.

Capitis gravedo, genarum suffusio, horror universalis, et alia pyrexiae signa, diathesis phlogisticae vehementiam, ac humorum copiam nimiam, clare indicant. *Prava conformatio ;* quam valde lateque patent primogenita seminia, parentibus ad nepotes dona funesta transmissa, comprobantur observantia quorundam morborum, inter quos scrophula, podagra, ac epilepsia conspicuae sunt; hicce vir vigoris praestans virtute occurrere morbis diu viget, dum iste a tenera aetate languens, ob constitutionem haereditariam vitam miseram degit, aut instante debilitate fato succumbit; igitur jure concludamus, pravam conformationem pectore insitam, pulmones muneribus respirandi impares efficiendo, haemoptysi, et ejus infaustis sequelis, praedispositionem suppeditare. *Vegetos adolescentes prae senectute infirmatis adoriuntur haemorrhagiae ;* quare certum ad vitae stadium haemorrhagiae suas praecipue exercent vires, secundum egregium Cullenum explicatum volumus; nulla enim theoria sibimet famam praestantiorem merito vindicat. Cerebrum prae caeteris partibus suum absolvit incrementum; sub initio vitae

sanguinis

ſanguinis copia major ad ſuperiora derivatur; ſique animum accurate advertamus, patet, ita alma rerum parens inſtituerat, ut ſuam quamprimum caput attingeret acmen, at vaſa denſitate augeſcunt; tumque ulteriori amplitudini vel diſtentioni renixus evadit; ſi vero partium fabrica parum idonea ſit, plethora morbida et epiſtaxis ſuboriuntur. Quin cerebro evoluto, novam determinationem pubertate ineunte obſervamus; tunc enim aequilibrium pulmones inter et aortae ſyſtema occurrit; ſi vero thoracis prava conformatio adſit, ſanguinis diſtributio inaequalis pectore prae caeteris partibus citius perſentietur.

CAUSA PROXIMA.

Congeſtio humorum ad pulmones, vaſorumque actio plurimum aucta, ſanguinis eruptionem explicare optime exiſtimantur; nam, progrediente adcumulatione, ſigna pyrexiae ingruunt, ac, niſi congeſtio dimovetur, ſenſus reſiſtentiae, et niſus virium medicatricium accedunt; hancce repugnantiam ſpaſmus univerſalis in ſuperficie excipiens, vaſorum actionem ſtimulat, unde con-

tractio

tractio crebrior, et pro re nata validior subsequitur; sin hi conatus sint parum efficaces congestionem ad tollendam, perstante spasmo, vasa anastomosi dilatata, sive ruptura, sanguinem profundunt.

PROGNOSIS.

Natura corporis humani sub morbo laborantis, adhuc obscuris ita involuta sit, quod omne praesagium summa cum cautela ut proferatur nos oportet. Raro occurrit haemoptysis periculo carens; quum vero causae excitantes et praedisponentes, ut mensium haemorrhoidumve suppressio, magis quam seminia, ut aliae potentiae nocivae, pro vitio ponendae sint; sanguinis sputo perfecto, spirandi difficultate, tussi, et molestiae in pectore sensu cessantibus, equidem salutis haud intemerata spes est. E contra, haemorrhagia parvum post intervallum redeunte, ubi labes phthisica *, ex parentibus

* Sauvag. tom. II. pag. 289. Haemoptysi uberiori vires prosternuntur, pallor et macies invadunt, tussis perseverat; et si parentes phthisi fuerint ab anno 18 ad 36. ipse haemoptycus in phthisim delabitur.

tibus prave ducta, tussisque vehemens tubercula innotescunt, multum pertimescendum est, quod morte sola suos fines absolvet morbus. Plura de praesagio adjicere recusant vires, quin opus sit animi sagacis, et ab experientia edocti, rei tam obscurae effundere lumen.

Methodus Medendi tria amplectitur consilia: 1*mo*, *Causas excitantes tollere, et remotas evitare.* A consuetudine vitae inertis indulgentia, liquore spirituoso, cibo animali, et omnibus quae ingesta magis quam excreta augescunt, aegri abstinerent; exercitationes violentae, nisus subitanei, et mentis perturbationes vehementes, evitanda sunt; praeterea, quaeque sanguinis circuitum et tonum ventriculi conturbando infirmant, praecavere oportet. Qui socordia obdormiscunt praeter solitum cubiculis nimis calefactis, ut stragulis quam paucis obtegerentur, ac aëre circumambiente temperiem intra quinquaginta quinque et sexaginta gradus quatuor servante ex usu erit; nec vela circa lecta obtendi, quin omnia, halitus impuri calorisque adcumulationem efficientia, sedule dimoveri suadeamus. Varios animi affectus inordinatos, aeque ac solicitudinem et moestitiam, consortio amicorum et sermone delectabili, in morbo opportu-

nis

nis compescere, placide tentandum est; illi enim circuitum inique cum damno percitant, dum hae vim vitalem et potestates corporis gradatim imminuunt.

CONSILIUM SECUNDUM.

Aucto sanguinis impetui occurrere, et fluxum coercere. Ad hocce consilium spectat administratio antiphlogistica, aliaque nimium tonum vasorum efficaciter tollentia; venaesectio primas tenet; quum symptomata febrilia instant, et pulsus frequentior, plenior, et fortior, cum dolore et dyspnoea denotant pyrexiae vehementiam, ad sanguinis detractionem statim confugiendum est, ac pleno rivo educere praestat; ita enim tono et tensione arteriarum sublatis, relaxatio hinc oriunda aegrotum e periculo imminente fauste eripit, magisque ex subitanea detractione, quam ex copia sperare est; si enim nimia sit, morbo redintegrante, ne iterum repetatur cum fructu obstat; igitur prudentis est, ad levamen tantum affectionum urgentium effusionem accommodare,

dare, aliter infirmando, vires pulmonum imminutas iri; tum congeſtione ſaepe ſaepius reduce, et ſanguinis miſſione iterum celebrata, leucoplegmatias aut phthiſis formidoloſa ſubſequitur.

Nam haeret lateri lethalis arundo.

Cathartica.—Alvum ſemper ſolutam ſervare ſublevat commode; cathartica acriora vaſa exhalantia, et veſiculas mucoſas ubique inteſtinorum, ſtimulant, unde copia humorum abundans profunditur; ſed tarda eſt depletio, et exinanitio ut plurimum ſeroſa; hinc purgantia fortiora vi irritante nocent; at fauſtiore cum ſucceſſu laxantia mitia adminiſtrentur, ſales medii, ut tartarum vitriolatum, ſal Rupellenſis, &c. &c. Dr Alſton, ſalem Glauberi parva doſi cum ſymptomatum inſigni levamento praeſcribit, ac ſummis laudibus effert; et ejus obſervationes a Culleno praeclari nominis ſanciuntur, quod ut utile medicamentum in haemoptyſi utiliter adhibeatur; inſuper dotes diaphoreticae ſalium mediorum, qua fluida ad ſuperficiem eliciunt, palmam ex caterva fortiorum purgantium longe lateque praeripiunt: Forſan operae pretium ſit obiter olei ricini, ſulphuris florum, et fructus tamarindorum mentionem facere; praeterea enematibus emollientibus alvus duceretur, ſin

pertinaciter

pertinaciter conſtipata ſit, ad eadem e ſalibus neutris deprompta confugiamus; aſt medico curae ſit, ne iſta praeſcribat quae tuſſim excitent.

Emetica, quantum humores ad ſuperficiem eliciendo, ſpaſmum tollendo pollent, ob conſenſum ventriculum inter et vaſa extrema, facile colligatur; illius enim actionem percitando, haecce ſtimulant, et diaphoreſin leniter tuteque educunt. Quum crudis ingeſtis ventriculus gravatur, et ſenſu ingrato diſtenditur, emetica, plenam ad uſque vomitionem, male concocta aegroto moleſtiam cientia, per os rejiciunt; emeticorum actione viſcera abdominalia agitata ſecretiones copia uberiori effundunt, ſanguiniſque circuitu ex aequo accelerato, ſpaſmodicae affectiones ubique corporis relaxantur; ab illis ſtimulatum, organum in bilis ſubminiſtrationem fabrica ſpeciali inſtructum, propriae ejus materiae plus ſecernitur, et bronchiorum imis ex receſſibus libera excretio humoris mucoſi ab emeticorum actione efficaciter promovetur. Haud abs re alienum erit nunc obſervare, quod obſtructiones aliis in viſceribus vomitionem ſaepe cedunt; nec non muliebria incommoda a ſuppreſſione menſium. Igitur emetica haud immerito commendantur in morbis, pro cauſa congeſtionem thoracis agnoſcentibus. Quum

apud

apud regium nosocomium Cullenus egregius aegris interfuit, sex aegrotis sub haemoptysi laborantibus ea praescripsit, ad plenam vomitionem optimo cum fructu; ast alteri aegro, qui eadem tentaverat, discrimen suffocationis statim insequi candore sibi proprio fassus est: At medicus animi prudentis secum cogitet mortalium de diversa natura, et variis mutationibus quas vires subire valeant; caeterum levamentum ex iis saepius non petendum est; nam ex iterata illorum operatione, tono ventriculi debilitato, e necessario ejus nexum imperiumque cum vasis extremis deperdunt; quinam ex vitro antimonii cerato auxilium petere suadent. Exiguae doses ipecacoanhae vel tartari emetici, ut nauseam cieant, quoniam sanguinem superficiei et diaphoresin eliciunt, commode adhibitae sint.

Epispastica vi antispasmodica, qua diathesin phlogisticam tollunt, et circuitui nimis celerato occurrunt, ab experientia virum clarorum multum comprobantur; in adfectionibus pulmonum inflammatoriis cum singulari efficacia tensionem arteriarum laxant, quandoque venaesectio antea celebrata fuit, vesicatoria, ob potestates stimulantes, nunquam pertimescenda sunt. Carolus de Mertins tria exempla enumerat haemoptyseos va-

† C lidissimae

lidissimae vesicatoriis sanatae; cujus verba sunt: 'Virgo viginti et duos annos nata haemoptysi 'correpta, cochleare integrum, et quandoque 'plus, sanguinis floridi saepissime prima die 'exspuit, adeo ut partitis vicibus, nycthemeri 'spatio sex circiter uncias, per os rejecerat; 'venae sectionibus tam crebris, et sputo san-'guinis copiae adeo debilis facta erat, ut timen-'dum esset, ne, protracta haemoptysi, cito ani-'mam efflaret, largum emplastrum vesicatorium 'inter scapulas apponi suadebam; elapsis qua-'tuor horis, emplastri irritationem sentire coepit, 'et ab hac eadem hora haemoptysis cessavit; 'in aliis exemplis curam optatam efficiebant.' *Vid. T.* 1. *observat.* 6. *de Mert. pag.* 199. Hinc dilucide patet quanti profutura sint vesicatoria, ob nexum corporis varias functiones inter et cerebrum, quoniam morbis inflammatoriis hujus vis nimis intenditur, spasmum et renixus vehementiam fauste compescunt; sique venaesectione et diluentibus, pro re nata, praecavemus, prout stimuli nocivi nunquam reputanda sunt; satis ampla applicentur parti affectae quamprope, iterum iterumque largiora admoveantur, symptomatum graviorum usque ad levamen; talibus enim auxiliis, conditionem hae-

morrhagicam

morrhagicam debellatam iri, ſperandum eſt: Oleo veſicatoria inungantur, ſive tenui linteo interpoſito, aliter quum ſublata, dilaceratione aeger miſere torquetur, et aër ad ſuperficiem latiorem admiſſus inflammationem excitans, inter ſanandum tempus diuturnum inepte conſumitur.

Refrigerantium inter copiam, ſales medii et acida praecipue in uſum vocantur; circuitui nimis accelerato, alvoque conſtipatae occurrunt, et perſpirationem mitem excitant. Nitri fama ſpectata, aliis longe eminet; quin, ſi forte tuſſim moveat, ad ſimilia e vitriolico, vegetabili vel acido marino, alcalinis conjunctis decurramus.

Acida commode adhibita magnopere proſunt; vitriolicum eximiis mactum dotibus adhuc famam praeſtantiorem ſibimet vindicat; aſt veriſimile marinum ſit nulli ſecundum; ſuccus limonum nec non pomi vulgaris commemoratu haud indignus videtur. Aquae frigidae potiones Hoffmannus plurimum commendat; at, corpore aeſtuante, haud uſurpatae forent, ne cujuſdam viſceris inflammatio ſubſequatur.

Aſtringentia interne adhibita haemorrhagiae vehementiam ſaepe ſublevant. E regno vegetabili, gum kino, larga doſe ſumpto, vel injecto,

uteri

uteri fluxus immodicus faufte fubftiterat, atteftante Dr Young. Cortex Peruvianus tonicis dotibus dyfpnoeam auget; omni enim vigorem corporis vimque nervofam percitanti, nifi perfpiratione ex aequo promota, nocet. Quidam cogitant pulverem ftypticum in ufum, fructu cum defiderato, faepe vocari. Quin alumen cum fiducia adminiftretur, utpote efficax, tutum, femperque remedium innoxium.

Adftringentia foffilia, uti chalybeata, propofito noftro, diathefin phlogiftica nimis augendo, improfpere refpondent. Praeparata e plumbo, ob poteftates nocivas, nifi anodyno conjuncto, caute adhibere oportet; talis vero auxilii, copia modica ufurpati, fautores non defunt. Caeteris adftringentibus externis aqua gelida longe praeftat; et, perftante haemorrhagia, lintea madefacta in aqua frigidiffima, qua fal medius aut alumen folvitur, ut poplitibus applicentur commendamus; et prius e novo redintegrare curae fit, quam calefacta evadunt; quandoque enim adjumenta fecum adferunt optima. Nec frigidae lavationis eximias virtutes filentio praeteribo, quamvis adhuc non fatis exploratas. Nunc inter eruditos controverfia acris de effectibus ejus varie movetur; fed, litibus omiffis, vis fedativae

cum

cum adſtringente conjunctae frigus potiri affere-re fas eſt; quoniamque in variolis, febri ſynocha ſaeviente, motus corporis conturbatos intenſe frigeſcens, et diu adhibitus aër externus com-peſcere obſervatur, ſpes non abſurda foret, quod aliquo ſub haemorrhagia validiſſima laborante, in balneo frigido, per tempora debita immerſo, donec vaſorum immodica actio ſubacta eſſet, ſanitate optima fruenti hinc evaderet. Sauva-geſius de haemorrhagia plethorica ſic ſcribit, cujus verba ſunt: 'Adoleſcentem novi, qui 'aeſtate ob inſolationem haemorrhagia correp-'tus, ſe demiſit in flumen, et haemorrhagiam 'illico ſanavit.' Fatendum eſt, de haemorrhagia paſſiva hic loquitur; aſt, ni fallor, ſigna activae aliter rem deſignant. En verba ejus: 'Hanc prae-'cedunt capiplenium, ſtupor, cephalalgia, verti-'go, quae ſanguine fluente ſublevantur; deinde, 'ſi copioſior ſit haemorrhagia, ea venaeſectione, 'refrigerantibus, acidis intus ſumptis, extuſque 'applicatis, demum aſtringentibus ſuperius re-'cenſitis, ſanatur.' Praeterea, terrore invadente, haemorrhagia haud raro profligata fuit. Tunc veriſimile eſt immerſionis concuſſu balneum geli-diſſimum eoſdem praeſtaret effectus, quin, donec pluribus experimentis haud indubiis confirma-tur,

tur, theoriae ex toto assentire juvenem parum decet; ast Indagine accurata et Tentatione fideli res admodum digna videtur.

Opii effectus decantatos quomodo narrabo? Vis stimulantis aeque ac antispasmodicae opium potiri multi credunt; hinc constrictiones spasmodicas solvit, cutisque excretiones fauste promovet; sive vero principio narcotico recte, sive excitanti, corporis vires renitentes indirecte iri debellatas, adhuc inter claros acriter certatum est. Caeterum, modica quantitate sumpta, uti vinum aut liquor spirituosus exhilarat; majore vero copia, tonum ventriculi usque ad vomitionem infirmat. In Hysteria, Chorea, ac variis adfectionibus spasmodicis, ubi ex imminuta cerebri energia potestates nervosae, quibusdam in functionibus, munera sua ad explenda imbeciliter solicitantur, Opium fortiter excitando summum auxilium secum adfert. Vigilanti somnum, metuenti Fiduciam, ac dolore cruciatis Requiem conciliat; tristes curarum oblivisci suaviter edocet, laboribus defessos, vires reficiendo, novos ad sustinendos labores pares reddit. Quum diathesis phlogistica tollitur, quietem parit, atque, diaphoresi promota, morbi reditui occurrit.

CONSI-

CONSILIUM TERTIUM.

Determinationi verſus Pulmones obviam ire, ac fluida ad ſuperficiem elicere ; imprimis, variis exercitiis ; Equitatio*, ſi modica, perſpirationem univerſalem excitando, plethoram et ejus malas ſequelas, optime praevenit; inſuper, animo inter equitandum exhilarato, moeſtitia et ſolicitudo depelluntur. Navigationem magnopere ejus commendant fautores, quippe diaphoreſin mitem aequabilemquepromovet, ac veriſimile eſt, nauſeam inferendo, tales praeſtat effectus. Ab Antiquis multum laudata 'fuit navigatio, ad 'Ægypti regiones tranſibant, coelum non cauſa 'mutandi, ſed longinquitatem propter naviga'tionis,' (narrat Plinius). Quum frigus intenſum exercitationibus ſub dio parum amicum evadit, ad geſtationem rhedae decurramus ; ſin haec noſtro propoſito non bene reſpondent, ineunte hyeme, aeger calidas regiones coelo temperato felices peteret, donec circuitus in aequilibrium reſti-

* Sydenhamus ac Baglivius Equitationis inſignes ſunt fautores.

restituatur; quin vitae ante pubertatem in consuetudine sequenti fiduciam poneremus; ubi enim prava thoracis conformatio sese manifestat, balneo frigido, ac exercitiis omnis generis debilitati pulmonum congenitae, occurrere studeamus; quoniamque in constitutione scrophulosa morbum tam saepe aspicere est, tonum solidarum partium adaugendo, naturae deficienti remediorum subsidio succurramus. Indusio laneo corpus obtegere, ac extremitates calidas servare, semper curae sit.

FINIS.

ERRATA.

Pag. 5. lin. 5. *pro* suppressae *lege* suppressi.
16. 23. *pro* vomitionem *lege* vomitioni.
20. 11. *pro* phlogistica *lege* phlogisticam
4. 19. *pro* haemoptysi *lege* haematemesi.